

Docència escapçada

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Ramon d'Alós-Moner i de Dou exercí de professor de literatura italiana a la Universitat Autònoma de Barcelona. Segons la semblança biogràfica que li dedicà l'historiador Albert Balcells, citada a l'entrada, va ser encarregat també del curs d'epigrafia medieval.

Cops de cap que deixen atuit

Carme Arenas, la traductora d'*El cementiri de Praga* editat per Random House Mondadori, gira literalment l'expressió "senza sapere dove battere il capo": escriu que Léo Taxil voltaria per París "sense saber on donar-se cops al cap". L'expressió indica "sense saber a qui recórrer".

Recerca sagarriana coixa

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galera-da), professor emèrit de la Universitat d'Indiana, segueix regularment *La Vanguardia*, *Mirador* i *Destino*, digitalitzats a internet, per a veure la recepció a la premsa de les estrenes de les obres de Sagarra, i en arribar a *La cançó de la filla del marxant* diu, sobre la data de l'estrena, "que cal suposar al començament del 1936; jo no n'he sabut trobar ressenyes". Al *Mirador* del 4 de juny del 1936 apareix la crítica de l'obra, i l'articulista, Joan Cortés, hi diu que l'obra es va presentar el dijous passat a la nit. La cartellera de *La Vanguardia* indica que l'obra s'estrena el dijous dia 28 de maig. I al mateix diari, el dia 31 de maig n'apareix una crítica extensa, i molt elogiosa, signada per Maria Luz Morales.

Gent meva exclosa

El DIEC 2 manté que "la meua gent" es refereix només a "les persones de la meua família" i "les que estan sota les meves ordres". Com sap el GD62, inclou també el conjunt de persones que hi ha al voltant d'algú o que en són partidaris.

Documents nous estudiats per Jaume Riera i Sans netegen la biografia d'Eiximenis d'errors i dubtes

Jaume Riera i Sans (Sant Feliu de Llobregat, 1941) ha fet un pas important en el coneixement de la vida de Francesc Eiximenis (Girona, 1327-1332 - Perpinyà, 1409), el teòleg franciscà autor del *Llibre de les dones*. El filòleg medievalista acaba de completar la col·lecció de

El franciscà Francesc Eiximenis parla amb el dominic Vicent Ferrer. La ceràmica es pot veure a València.

documents que donen testimoni de l'estreta relació de l'escriptor amb la casa reial. Consta de 107 cartes, dirigides o no al frare franciscà, el doble de les que es coneixien fins ara, conservades a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, arxiu que Riera coneix molt bé perquè hi va treballar a sou des del 1983. La informació que es desprèn dels textos ha permès de desfer errors biogràfics, resoldre dubtes i confirmar hipòtesis.

Riera i Sans ha publicat el volum amb el títol *Francesc Eiximenis i la casa reial. Diplomataris 1373-1409*. La seva tasca ha comptat amb la col·laboració de Jaume Torró Torrent (Malgrat de Mar, Maresme, 1960), professor de la Universitat de Girona. El llibre inicia, amb la represa de la col·lecció "Estudis sobre Francesc Eiximenis", una nova col·laboració entre l'editorial Documenta Universitària i l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes la Universitat de Girona, i forma part de l'ambiciós projecte universitari de l'edició de les obres d'Eiximenis.

No s'havia fet cap esforç per a trobar la veritable data de la mort del frare, i encara es considera bona la del 23 de gener del 1409, documentada a Elna, que ja fa un segle que es demostrà que era falsa, atès que el març següent encara signava papers i el rei Martí li sol·licitava gestions. Hi ha, diu Riera i Sans, un document que no s'ha tingut en compte: l'inventari de les pertinences que Eiximenis deixa al convent de València. Començat el 25 d'abril del 1409, la data permet de deduir que el decés es produí poc abans d'aquell dia. Ara el diplomataris reforça la deducció. El 25 d'abril mateix, el rei Martí informa el sant pare que li acaba d'arribar la notícia de la mort. Per tant, l'error del document d'Elna està en el mes, no en el dia, i Eiximenis es mor, molt probablement, el 23 d'abril del 1409. Val a dir també que Eiximenis no fou bisbe d'Elna, només administrador, diu l'arxiver. Tampoc no fou confessor de la reina Maria de Luna ni de cap membre de la casa reial, com s'ha dit.

Entre les altres novetats biogràfiques més destacades, el diplomataris estableix el parentiu d'Eiximenis amb els Malla de Barcelona. I que s'adhereix al primer papa d'Avinyó, Climent VII, des del començament del cisma. Si s'hagués sabut, no s'hauria dit que vint anys més tard "es convertí" a Benet XIII, successor de Climent VII.

Pel que fa al tarannà del frare, els nous documents confirmen que era afable i bonhomí, al contrari de l'esquerp i crispat Vicent Ferrer. Precisament, sobre Vicent Ferrer, Riera i Sans critica que al diplomataris que li van dedicar Jesús Martínez Ferrando, director de l'Arxiu on ha treballat ell mateix —el de la Corona d'Aragó—, i Francisca Solsona i Climent, parlin d'una carta del rei Pere, sense transcriure-la, per por de divulgar que el futur sant hi és titllat pel rei de foll i mereixedor de l'exili.

Lluís Bonada